

ANSAMBEL ZREŠKI KOVAČI

Zadnji zreški postajenačelnik, Franjo Kozelj, je v kraju osnoval tudi ansambel **Zreški kovači** (deloval je od 1958 do 1963) in zanj napisal večino melodij, skupaj z ženo Vero pa tudi besedil skladb, ki so jih nekaj let uspešno izvajali po vsej Sloveniji. Lahko bi rekli, da so orali ledino na tem glasbenem področju. Spominska soba v obnovljeni postaji predstavlja takratni ansambel in njegovo delo pa tudi glasbenike, ki so po pol stoletja obudili njihove viže in pesmi tudi posneli.

Zreški kovači na železniški postaji Zreče

Zreški kovači – originalna zasedba

O PROJEKTU

Projekt »**Obnova železniške postaje**«, ki je sofinanciran iz evropskega kmetijskega sklada, os Leader, pod okriljem Lokalne akcijske skupine »Od Pohorja do Bohorja«, zajema obnovo in zaščito zreškega vlaka, delno obnovo postajne zgradbe (čakalnica in peron) ter ureditev muzejskih zbirk.

Nosilec projekta je KUD Vladko Mohorič Zreče, najstarejše kulturno društvo v občini, ki tudi sicer posveča posebno pozornost ohranjanju kulturne dediščine. Partnerja sta Občina Zreče, ki sofinancira projekt, ter ZŠAM Zreče, ki ima svoje društvene prostore v postajni zgradbi in je že doslej skrbelo za vlak.

»Novi« Zreški kovači – zasedba leta 2009

Muzejska zbirka in sveže obnovljena vlakovna kompozicija zbuja zanimanje za tehniško kulturno dediščino tudi med otroci in mladino.

MUZEJ OZKOTIRNE ŽELEZNICE POLJČANE-SLOVENSKE KONJICE-ZREČE,
naslov: Kovaška cesta 31, 3214 Zreče

Zloženko izdal: KUD Vladko Mohorič Zreče ob pomoči občin Zreče, Slovenske Konjice in Poljčane; besedilo: Zdravko Ivačič; fotografije: Zdravko Ivačič in arhivsko gradivo; jezikovni pregled: Anita Ivačič; produkcija: Epigraf – uredil in grafično oblikoval: Blaž Prapótnik; tisk: Tiskarna Grešovnik; naklada: 3.000 izvodov; november 2009

INFO: LTO Rogla – Zreče, TIC: Cesta na Roglo 13/b, 3214 Zreče

t: +386(0)3 759 04 70, e: tic.zrece.lto@siol.net

KUD Vladko Mohorič: www.kud-vm-zrece.si, e: kud@kud-vm-zrece.si

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja:
Evropa investira v podeželje

OBČINA ZREČE

**MUZEJ OZKOTIRNE ŽELEZNICE
POLJČANE-SLOVENSKE KONJICE-ZREČE**

NEKOČ JE BIL PRIJAZEN VLAK

Železniška postaja Zreče je edina ohranjena postaja ozkotirne železnice Poljčane–Slovenske Konjice–Zreče. Ob njej je vlakovna kompozicija z lokomotivo, potniškim in dvema tovornima vagonoma. Na delčku trase v Slovenskih Konjicah je druga lokomotiva s službenim vagonom in cisterno. To je žal vse, kar je od te proge v materialni obliki ostalo zanamcem v teh krajih.

Lokomotiva K3 (prejšnje ime: Gonobitz 3, letnik 1892) se nahaja v Železničarskem muzeju v Ljubljani

V delu obnovljene zreške železniške postaje so urejene **tri muzejske zbirke**, in sicer:

- o železniški progi Poljčane–Konjice–Zreče,
- o ansamblu Zreški kovači in
- o novejših dogodkih v zvezi z ohranjanjem spomina na to progo (priredeitev ob 800-letnici prve pisne omembe Zreč, prireditev ob izidu knjige Karla Rustje o tej progi in v spomin na zadnjo vožnjo, izid romana postajenačelnika Franja Kozelja »Pesem haloškega klopotca«, obnova vlaka in postaje ter drugo).

OZKOTIRNA ŽELEZNIŠKA PROGA POLJČANE–KONJICE–ZREČE

Ozkotirna železnica Poljčane–Konjice je bila predana prometu 20. decembra 1892, do Zreč pa je bila podaljšana 15. januarja 1921. Zgrajena je bila z namenom, da bi povezala železniško progo Maribor–Ljubljana z gornjo Dravinjsko dolino, bogato z lesom in premogom, ter z nastajajočo industrijo. Po progi se je odvijal živahen tovorni in potniški promet, ki pa je, predvsem po drugi svetovni vojni, začel usihati. Pri tovornem prometu je poleg počasnosti prevoza predstavljalo pomembno oviro obvezno prelaganje tovora med ozkotirno in navadno železnico, svoje je prispeval naglo razvijajoč se cestni promet, usodni udarec pa je zadala evforija ukinjanja železniških prog v šestdesetih letih.

Zadnji vlak je iz Zreč v Poljčane peljal 15. aprila 1962. Vlakovodja je bil Štefan Šurbek, lokomotivo je upravljal strojevodja Rudolf Bertonec, kurjač na lokomotivi pa je bil Alojz Jevšenak. Od Zreč do Poljčan je ob progi stalo mnogo ljudi. Mnogi med njimi niso mogli skriti solz. Vsi pa so mahali v pozdrav zadnjemu vlaku. Turobno vzdušje je podkrepilo še otožno piskanje lokomotive ...

Postaje in postajališča na progi Poljčane–Zreče: Poljčane * Spodnje Laže * Zbelovo * Loče * Draža vas * Slovenske Konjice * Gabrovlje * Radana vas * Zreče

Muzejski vlak v Slovenskih Konjicah

Nekaj tehničnih podatkov o progi:

- dolžina: 20,96 km
- razdalja med tračnicami: 760 mm
- največji naklon: 32 ‰
- povprečna hitrost: 17 km/h
- najvišja dopustna hitrost: 25 km/h

Poljčane so urbano naselje v Dravinjski dolini, nastalo že v antiki. S prihodom Južne železnice so se razvile v prometno, trgovsko in industrijsko središče. Za potrebe ozkotirne proge so k postajnemu poslopju naredili prizidek s čakalnico.

Slovenske Konjice so bile najvažnejša enota na tej progi. Tu so bili objekti in naprave za opremljanje in vzdrževanje voznega parka in sedež enote za vzdrževanje proge. Žal postajnega poslopja ni več, ker so ga porušili.

Gonobitz, današnje Slovenske Konjice, železničarji na železniški postaji ob 50-letnici proge

V Poljčanah so morali pretovarjati tovor iz normalnotirne na ozkotirno železnico in obratno. Fotografija iz leta 1972 prikazuje del postaje z normalnotirno progo.

Železniška postaja v Zrečah, načrt iz leta 1919

Železniška postaja v Zrečah, Pelikan, 1930

Obnovljena železniška postaja, Zreče, jesen 2009

Nostalgična kompozicija muzejskega vlaka na peronu ...